Luk

Chapter 14

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος
Lan dados ing sang rawuh Panjenenganipun dhateng griya satunggaling
G2532 G1096 G1722 G3588 G2064 G0846 G1519 G3624 G5100

τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων, σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ
saking–para pangageng saking–para tiyang–Farisi Sabat dhahar roti lan
G3588 G0758 G3588 G5330 G4521 G5315 G0740 G2532

αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.
piyambakipun–sadaya wonten ngawasi Panjenenganipun
G0846 G1510 G3906 G0846

> Ing sawijining dina, pinuju dina Sabat, Gusti Yesus rawuh ing omahe sawijining panggedhene wong Farisi, arep dhahar roti ana ing kono. Kabeh wong kang ana ing kono padha ngulatake Panjenengane kanthi temenan.

2 καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν
lan lah manungsa satunggaling wonten kembung–banyu wonten–ngajeng
G2532 G3708 G0444 G5100 G1510 G5203 G1715

αὐτοῦ.
Panjenenganipun
G0846

> Lah ing kono tumuli ana wong lara busung ngadeg ing ngarsane.

3 καὶ ἀποκριθεὶς, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ
lan mangsuli sang Gusti–Yésus ngendika dhateng para ahli–angger–angger lan
G2532 G0611 G3588 G2424 G3004 G4314 G3588 G3544 G2532

Φαρισαίους, λέγων, Ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ?
tiyang–Farisi ngendika Punapa–kalilan ing–sang Sabat nyarasaken utawi mboten
G5330 G3004 G1832 G3588 G4521 G2323 G2228 G3756

> Gusti Yesus banjur ngandika marang para ahli Toret lan para wong Farisi mangkene: “Marasake wong ing dina Sabat iku kena apa ora?”

4 οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος, ἰάσατο αὐτὸν, καὶ
para nanging mendel lan nyepeng nyarasaken piyambakipun lan
G3588 G1161 G2270 G2532 G1949 G2390 G0846 G2532

ἀπέλυσεν.
ngeculaken
G0630

> Kabeh padha meneng bae. Panjenengane banjur ngasta tangane wong kang lara mau lan diwarasake sarta didhawuhi lunga.

5 καὶ lan G2532 πρὸς dhateng G4314 αὐτοὺς piyambakipun–sadaya G0846 εἶπεν, ngendika G3004 Τίνος Sinten G5101 ὑμῶν panjenengan–sadaya G4771 υἱὸς putra G5207 ἢ utawi G2228 βοῦς sapi G1016 εἰς dhateng G1519 φρέαρ sumur G5421 πεσεῖται, dhawah G4098 καὶ lan G2532 οὐκ mboten G3756 εὐθέως enggal G2112 ἀνασπάσει narik–minggah G0385 αὐτὸν, piyambakipun G0846 ἐν ing G1722 ἡμέρᾳ dinten G2250 τοῦ sang G3588 σαββάτου? Sabat G4521

Sawise mangkono banjur ngandika marang wong-wong mau: “Sapa panunggalanmu, kang anake utawa sapine kecemplung ing sumur, ora banjur enggal-enggal nulungi dientasake, sanadyan ing dina Sabat?”

6 καὶ lan G2532 οὐκ mboten G3756 ἴσχυσαν saged G2480 ἀνταποκριθῆναι mangsuli G0470 πρὸς dhateng G4314 ταῦτα. punika–wau G3778

Wong-wong mau ora ana kang bisa ngaturi wangsulan.

7 Ἔλεγεν Ngendika G3004 δὲ nanging G1161 πρὸς dhateng G4314 τοὺς para G3588 κεκλημένους ingkang–katimbalan G2564 παραβολήν, pasemon G3850 ἐπέχων nggatosaken G1907 πῶς kadospundi G4459 τὰς para G3588 πρωτοκλισίας palenggahan–ngajeng G4411 ἐξελέγοντο, milih G1586 λέγων ngendika G3004 πρὸς dhateng G4314 αὐτούς, piyambakipun–sadaya G0846

Bareng Gusti Yesus mirsa dhayoh-dhayoh padha milih papan palinggihan ing ngarep dhewe, banjur padha dipangandikani pasemon mangkene:

8 Ὅταν Manawi G3752 κληθῇς dipuntimbali G2564 ὑπό dening G5259 τινος satunggaling G5100 εἰς dhateng G1519 γάμους, pahargyan–temanten G1062 μὴ sampun–ngantos G3361 κατακλιθῇς lenggah G2625 εἰς ing G1519 τὴν sang G3588 πρωτοκλισίαν, palenggahan–ngajeng G4411 μή᾽ sampun–ngantos G3361 ποτε ngantos G4219 ἐντιμότερός langkung–kinurmatan G1784 σου panjenengan G4771 ᾖ punika G1510 κεκλημένος ingkang–katimbalan G2564 ὑπ᾽ dening G5259 αὐτοῦ, piyambakipun G0846

“Manawa kowe diulemi jagong manten, kowe aja linggih ing ngarep dhewe, awit bokmanawa kang duwe gawe wis ngulemi wong kang luwih dhuwur pangkate tinimbang karo kowe,

9 καὶ lan G2532 ἐλθὼν, rawuh G2064 ὁ sang G3588 σὲ panjenengan G4771 καὶ lan G2532 αὐτὸν piyambakipun G0846 καλέσας, ingkang–nimbali G2564 ἐρεῖ badhé–ngendika G2046 σοι, dhateng–panjenengan G4771 Δὸς Paringna G1325 τούτῳ dhateng–punika G3778 τόπον, panggenan G5117 καὶ lan G2532 τότε lajeng G5119 ἄρξῃ panjenengan–badhé–wiwit G0756 μετὰ kanthi G3326 αἰσχύνης isin G0152 τὸν sang G3588 ἔσχατον pungkasan G2078 τόπον panggenan G5117 κατέχειν. nyepeng G2722

supaya wong kang ngulemi kowe lan wong mau aja padha marani kowe lan calathu marang kowe: Kula aturi mingser, palenggahan punika kagem sadherek punika. Kowe banjur kapeksa ngalih linggih ing buri dhewe kalawan wirang.

10 ἀλλ’ nanging G0235 ὅταν manawi G3752 κληθῇς, panjenengan–katimbalan G2564 πορευθεὶς tindaka G4198 ἀνάπεσε lenggaha G0377 εἰς ing G1519 τὸν sang G3588 ἔσχατον pungkasan G2078

τόπον, panggenan G5117 ἵνα supados G2443 ὅταν manawi G3752 ἔλθῃ rawuh G2064 ὁ sang G3588 κεκληκώς ingkang–nimbali G2564 σε, panjenengan G4771 ἐρεῖ badhé–ngendika G2046

σοι, dhateng–panjenengan G4771 Φίλε, Mitra G5384 προσανάβηθι kawula–minggaha G4320 ἀνώτερον. langkung–nginggil G0511 τότε lajeng G5119 ἔσται badhé–wonten G1510

σοι dhateng–panjenengan G4771 δόξα kamulyan G1391 ἐνώπιον wonten–ngarsanipun G1799 πάντων sedaya G3956 τῶν para G3588

συνανακειμένων ingkang–kalenggahaken–sesarengan G4873 σοι; dhateng–panjenengan G4771

> Mulane, manawa kowe diulemi, linggiha ing buri dhewe. Bokmanawa mengko sing duwe omah banjur marani lan calathu marang kowe: Sadherek, mangga kula aturi lenggah ing ngajeng. Temahan kowe katon anggonmu kajen ana ing ngarepane para dhayoh liyane kabeh.

11 ὅτι amargi G3754 πᾶς saben–tiyang G3956 ὁ sang G3588 ὑψῶν ingkang–ngluhuraken G5312 ἑαυτὸν piyambakipun–piyambak G1438

ταπεινωθήσεται, badhé–dipunandhapaken G5013 καὶ lan G2532 ὁ sang G3588 ταπεινῶν ingkang–ngandhapaken G5013 ἑαυτὸν piyambakipun–piyambak G1438

ὑψωθήσεται. badhé–dipunluhuraken G5312

> Sabab sing sapa ngluhurake awake dhewe, bakal kaasorake, lan sing sapa ngasorake awake dhewe bakal diluhurake.

12 Ἔλεγεν Ngendika G3004 δὲ nanging G1161 καὶ ugi G2532 τῷ dhateng–sang G3588 κεκληκότι ingkang–nimbali G2564 αὐτόν, Panjenenganipun G0846 Ὅταν Manawi G3752

ποιῇς panjenengan–damel G4160 ἄριστον dhahar–énjang G0712 ἢ utawi G2228 δεῖπνον, dhahar–sonten G1173 μὴ sampun–ngantos G3361 φώνει nimbali G5455 τοὺς para G3588

φίλους mitra G5384 σου, panjenengan G4771 μηδὲ ugi–mboten G3366 τοὺς para G3588 ἀδελφούς sadhèrèk G0080 σου, panjenengan G4771 μηδὲ ugi–mboten G3366 τοὺς para G3588

συγγενεῖς sanak G4773 σου, panjenengan G4771 μηδὲ ugi–mboten G3366 γείτονας tanggi G1069 πλουσίους, sugih G4145 μή sampun–ngantos G3361 ποτε ngantos G4219 καὶ ugi G2532

αὐτοὶ piyambakipun–sadaya G0846 ἀντικαλέσωσίν nimbali–wangsul G0479 σε, panjenengan G4771 καὶ lan G2532 γένηται dados G1096 ἀνταπόδομά piwales G0468

σοι; dhateng–panjenengan G4771

Gusti Yesus uga banjur ngandika marang wong kang ngaturi rawuh Panjenengane: “Manawa kowe nganakake pista ing wayah awan utawa bengi, kowe aja ngulemi mitra-mitramu, utawa sadulur-sadulurmu, utawa sanak-kadangmu utawa tangga-teparomu kang sugih-sugih, amarga iku bakal padha males genti ngulemi kowe, dadi kowe wis oleh piwales.

13 ἀλλ’ nanging G0235 ὅταν manawi G3752 δοχὴν pista G1403 ποιῇς, panjenengan–damel G4160 κάλει timbalana G2564 πτωχούς, mlarat G4434 ἀναπείρους, cacat G0376 χωλούς, pincang G5560 τυφλούς; wuta G5185

Nanging, manawa kowe nganakake pista, ngulemana wong-wong kang mlarat, kang cacad, kang lumpuh lan kang wuta.

14 καὶ lan G2532 μακάριος rahayu G3107 ἔσῃ; panjenengan–badhé–wonten G1510 ὅτι amargi G3754 οὐκ mboten G3756 ἔχουσιν gadhah G2192 ἀνταποδοῦναί males G0467 σοι; dhateng–panjenengan G4771 ἀνταποδοθήσεται badhé–dipunwales G0467 γάρ amargi G1063 σοι dhateng–panjenengan G4771 ἐν ing G1722 τῇ sang G3588 ἀναστάσει patangen G0386 τῶν saking–para G3588 δικαίων. tiyang–mursid G1342

Yen mangkono kowe bakal rahayu, amarga wong iku kabeh ora padha duwe kang dianggo males marang kowe. Dene kowe bakal tampa piwales besuk ing dina patangening para wong mursid.”

15 Ἀκούσας Mireng G0191 δέ nanging G1161 τις satunggaling G5100 τῶν saking–para G3588 συνανακειμένων ingkang–kalenggahaken–sesarengan G4873 ταῦτα, punika–wau G3778 εἶπεν ngendika G3004 αὐτῷ, dhateng–Panjenenganipun G0846 Μακάριος Rahayu G3107 ὅστις sinten G3748 φάγεται badhé–dhahar G5315 ἄρτον roti G0740 ἐν ing G1722 τῇ sang G3588 βασιλείᾳ kraton G0932 τοῦ sang G3588 Θεοῦ. Gusti–Allah G2316

Krungu pangandika kang mangkono iku, ana sawijining dhayoh kang matur marang Gusti Yesus: “Rahayu tiyang ingkang sami badhe kasegah nedha wonten ing Kratoning Allah.”

16 ὁ sang G3588 δὲ nanging G1161 εἶπεν ngendika G3004 αὐτῷ, dhateng–piyambakipun G0846 Ἄνθρωπός Manungsa G0444 τις satunggaling G5100 ἐποίει damel G4160 δεῖπνον dhahar–sonten G1173 μέγα, ageng G3173 καὶ lan G2532 ἐκάλεσεν nimbali G2564 πολλούς. kathah G4183

Nanging Gusti Yesus ngandika marang wong mau: “Ana wong nganakake pista gedhen lan ngulemi wong akeh.

17 καὶ lan G2532 ἀπέστειλεν ngutus G0649 τὸν sang G3588 δοῦλον abdi G1401 αὐτοῦ piyambakipun G0846 τῇ ing–sang G3588 ὥρᾳ wekdal G5610 τοῦ sang G3588 δείπνου, dhahar–sonten G1173 εἰπεῖν matur G3004 τοῖς dhateng–para G3588 κεκλημένοις, ingkang–katimbalan G2564 Ἔρχεσθε, Rawuha G2064 ὅτι amargi G3754 ἤδη sampun G2235 ἕτοιμά samekta G2092 ἐστιν. wonten G1510

> Bareng wis ndungkap wayahe bujana, bature dikongkon pratela marang wong kang padha diulemi: Sumangga sami karsaa rawuh, amargi sadaya-sadayanipun sampun cumawis.

18

καὶ	ἤρξαντο	ἀπὸ	μιᾶς	πάντες	παραιτεῖσθαι.	ὁ	πρῶτος	εἶπεν	
lan	wiwit	saking	satunggal	sedaya	nolak	sang	sepisan	ngendika	
G2532	G0756	G0575	G1520	G3956	G3868	G3588	G4413	G3004	

αὐτῷ,	Ἀγρὸν	ἠγόρασα,	καὶ	ἔχω	ἀνάγκην	ἐξελθὼν	ἰδεῖν	
dhateng–piyambakipun	Pategal	kula–tumbas	lan	gadhah	kabetahan	medal	ningali	
G0846	G0068	G0059	G2532	G2192	G0318	G1831	G3708	

αὐτόν;	ἐρωτῶ	σε	ἔχε	με	παρῃτημένον.	
piyambakipun	kula–nyuwun	panjenengan	gadhaha	kula	ingkang–mboten–saged–rawuh	
G0846	G2065	G4771	G2192	G1473	G3868	

> Nanging kabeh padha bebarengan nyuwun ngapura. Wong kang kapisan matur mangkene: Kula mentas tumbas pategilan, kula badhe ningali mrika, mila kula nyuwun pangapunten.

19

καὶ	ἕτερος	εἶπεν,	Ζεύγη	βοῶν	ἠγόρασα	πέντε,	καὶ	πορεύομαι	
lan	sanèsipun	ngendika	Jodho	sapi	kula–tumbas	gangsal	lan	kesah	
G2532	G2087	G3004	G2201	G1016	G0059	G4002	G2532	G4198	

δοκιμάσαι	αὐτά;	ἐρωτῶ	σε	ἔχε	με		
nyobi	piyambakipun–sadaya	kula–nyuwun	panjenengan	gadhaha	kula		
G1381	G0846	G2065	G4771	G2192	G1473		

παρῃτημένον.	
ingkang–mboten–saged–rawuh	
G3868	

> Wong liyane matur mangkene: Kula mentas tumbas lembu gangsal rakit, kula badhe kesah nyobi lembu-lembu punika, mila nyuwun pangapunten.

20

καὶ	ἕτερος	εἶπεν,	Γυναῖκα	ἔγημα,	καὶ	διὰ	τοῦτο	οὐ	
lan	sanèsipun	ngendika	Garwa	kula–emah–emah	lan	mila	punika	mboten	
G2532	G2087	G3004	G1135	G1060	G2532	G1223	G3778	G3756	

δύναμαι	ἐλθεῖν.	
saged	rawuh	
G1410	G2064	

> Wong liyane maneh matur: Kula saweg kemawon emah-emah, mila boten saged sowan.

21

καὶ	παραγενόμενος,	ὁ	δοῦλος	ἀπήγγειλεν	τῷ	κυρίῳ	αὐτοῦ	
lan	wangsul	sang	abdi	matur	dhateng–sang	bendara	piyambakipun	
G2532	G3854	G3588	G1401	G0518	G3588	G2962	G0846	

ταῦτα.	τότε	ὀργισθεὶς,	ὁ	οἰκοδεσπότης	εἶπεν	τῷ	δούλῳ	
punika–wau	lajeng	duka	sang	juragan–griya	ngendika	dhateng–sang	abdi	
G3778	G5119	G3710	G3588	G3617	G3004	G3588	G1401	

αὐτοῦ,	Ἔξελθε	ταχέως	εἰς	τὰς	πλατείας	καὶ	ῥύμας	τῆς	πόλεως,
piyambakipun	Medala	enggal	dhateng	para	lurung	lan	gang	sang	kutha
G0846	G1831	G5030	G1519	G3588	G4113	G2532	G4505	G3588	G4172

καὶ	τοὺς	πτωχοὺς,	καὶ	ἀναπείρους,	καὶ	τυφλοὺς,	καὶ	χωλοὺς,	εἰσάγαγε
lan	para	mlarat	lan	cacat	lan	wuta	lan	pincang	beta
G2532	G3588	G4434	G2532	G0376	G2532	G5185	G2532	G5560	G1521

ὧδε.	
wonten–ing–ngriki	
G5602	

> Batur mau banjur mulih ngaturake iku kabeh marang lurahe. Kang duwe omah nepsu banget sarta calathu marang bature: Enggal menyanga ing dalan-dalan lan lurung-lurung kutha, wong mlarat, wong cacad, wong picak lan wong lumpuh padha iriden mrene.

22	καὶ	εἶπεν	ὁ	δοῦλος,	Κύριε,	γέγονεν	ὃ	ἐπέταξας,		καὶ
	lan	ngendika	sang	abdi	Gusti	sampun–dados	punapa	Panjenengan–dhawuh		lan
	G2532	G3004	G3588	G1401	G2962	G1096	G3739	G2004		G2532
	ἔτι	τόπος	ἐστίν.							
	taksih	panggenan	wonten							
	G2089	G5117	G1510							

> Bature tumuli matur: Bendara, sadaya dhawuh panjenengan sampun kalampahan, ewasamanten papanipun taksih tirah.

23	καὶ	εἶπεν	ὁ	κύριος	πρὸς	τὸν	δοῦλον,	Ἔξελθε	εἰς	τὰς
	lan	ngendika	sang	bendara	dhateng	sang	abdi	Medala	dhateng	para
	G2532	G3004	G3588	G2962	G4314	G3588	G1401	G1831	G1519	G3588
	ὁδοὺς	καὶ	φραγμοὺς,	καὶ	ἀνάγκασον	εἰσελθεῖν,	ἵνα	γεμισθῇ	μου	ὁ
	margi	lan	pageren	lan	meksa	mlebet	supados	kaisi	kula	sang
	G3598	G2532	G5418	G2532	G0315	G1525	G2443	G1072	G1473	G3588
	οἶκος;									
	griya									
	G3624									

> Lurahe banjur calathu marang bature: Menyanga ing lurung-lurung lan ing dalan-dalan cilik, wong-wong sing ana ing kono padha peksanen mlebu mrene, amarga omahku kudu kebak.

24	λέγω	γὰρ	ὑμῖν,		ὅτι	οὐδεὶς			τῶν	
	ngendika	amargi	panjenengan–sadaya		bilih	mboten–wonten–satunggal			saking–para	
	G3004	G1063	G4771		G3754	G3762			G3588	
	ἀνδρῶν	ἐκείνων	τῶν	κεκλημένων,		γεύσεταί	μου	τοῦ		
	tiyang–jaler	punika	saking–para	ingkang–katimbalan		badhé–ngraosaken	kula	sang		
	G0435	G1565	G3588	G2564		G1089	G1473	G3588		
	δείπνου.									
	dhahar–sonten									
	G1173									

> Awit aku pitutur marang kowe: Wong kang padha diulemi dhisik mau siji bae ora ana kang bakal ngrasakake suguhanku.”

25	Συνεπορεύοντο	δὲ	αὐτῷ		ὄχλοι	πολλοί;	καὶ	
	Kesah–sesarengan	nanging	dhateng–Panjenenganipun		tiyang–kathah	kathah	lan	
	G4848	G1161	G0846		G3793	G4183	G2532	
	στραφεὶς,	εἶπεν	πρὸς	αὐτούς,				
	minger	ngendika	dhateng	piyambakipun–sadaya				
	G4762	G3004	G4314	G0846				

> Kacarita Gusti Yesus banjur tindak kadherekake wong akeh gumrudug. Gusti tumuli minger ngandika marang wong-wong mau:

26 Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα
Pramila satunggaling rawuh dhateng Kula lan mboten nyengiti sang rama
G1487 G5100 G2064 G4314 G1473 G2532 G3756 G3404 G3588 G3962

ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα,
piyambakipun–piyambak lan sang ibu lan sang garwa lan para putra
G1438 G2532 G3588 G3384 G2532 G3588 G1135 G2532 G3588 G5043

καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφάς; ἔτι τε καὶ τὴν ψυχὴν
lan para sadhèrèk–jaler lan para sadhèrèk–èstri taksih lan ugi sang nyawa
G2532 G3588 G0080 G2532 G3588 G0079 G2089 G5037 G2532 G3588 G5590

ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής;
piyambakipun–piyambak mboten saged dados Kula sakabat
G1438 G3756 G1410 G1510 G1473 G3101

> “Manawa ana wong kang sowan ing ngarsaKu, mangka ora sengit marang bapakne, ibune, bojone, anak-anake, sadulur-sadulure lanang utawa wadon, malah nyawane dhewe pisan, iku ora bisa dadi siswaKu.

27 ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἔρχεται
sinten mboten pikul sang salib piyambakipun–piyambak lan rawuh
G3748 G3756 G0941 G3588 G4716 G1438 G2532 G2064

ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
wingking Kula, mboten saged dados Kula sakabat
G3694 G1473 G3756 G1410 G1510 G1473 G3101

> Sing sapa ora manggul salibe lan ngetut buri Aku, iku ora bisa dadi siswaKu.

28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ
Sinten amargi saking panjenengan–sadaya badhé menara mbangun punapa–mboten
G5101 G1063 G1537 G4771 G2309 G4444 G3618 G3780

πρῶτον καθίσας, ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν?
rumiyin lenggah ngétang sang wragad punapa gadhah kanggé ngrampungaken
G4412 G2523 G5585 G3588 G1160 G1487 G2192 G1519 G0535

> Sabab sapa ta panunggalanmu kang arep ngadegake manara, ora linggih dhisik ngetung-etung, apa dhuwite cukup kanggo ngragadi nganti sarampunge.

29 ἵνα μή ποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ
supados sampun–ngantos ngantos masang piyambakipun dhasar lan mboten
G2443 G3361 G4219 G5087 G0846 G2310 G2532 G3361

ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ
saged ngrampungaken sedaya para ingkang–ningali wiwit dhateng–piyambakipun
G2480 G1615 G3956 G3588 G2334 G0756 G0846

ἐμπαίζειν,
moyoki
G1702

> Supaya manawa wis rampung pandhemene, mangka ora bisa mbacutake, sakehe wong kang weruh aja nganti padha moyoki

30 λέγοντες ὅτι, Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν
ngendika bilih Punika sang manungsa wiwit mbangun lan mboten saged
G3004 G3754 G3778 G3588 G0444 G0756 G3618 G2532 G3756 G2480

ἐκτελέσαι.
ngrampungaken
G1615

mangkene: Wong iku ngadani gegawean, nanging kok ora bisa ngrampungake!

31 ¨Η τίς βασιλεὺς, πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον,
Utawi sinten raja tindak sanèsipun raja nglawan dhateng perang
G2228 G5101 G0935 G4198 G2087 G0935 G4820 G1519 G4171

οὐχὶ καθίσας, πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα
punapa–mboten lenggah rumiyin badhé–nimbang punapa saged punika kanthi sedasa
G3780 G2523 G4412 G1011 G1487 G1415 G1510 G1722 G1176

χιλιάσιν, ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ'
ewu nglawan dhateng–sang kanthi kalih–dasa ewu ingkang–rawuh nglawan
G5505 G5221 G3588 G3326 G1501 G5505 G2064 G1909

αὐτόν?
piyambakipun
G0846

Utawa, ratu ngendi sing arep andon perang mungsuh ratu liyane, kok ora lenggah dhisik prelu nggalih-nggalih, apa wadyabala saleksa iku cukup kanggo nglawan mungsuh kang nekani kalawan nggawa bala rong leksa?

32 εἰ δὲ μή¦γε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας,
pramila nanging mboten taksih piyambakipun tebih wonten utusan ngutus
G1487 G1161 G1490 G2089 G0846 G4206 G1510 G4242 G0649

ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.
nyuwun para bab tentrem
G2065 G3588 G4314 G1515

Manawa ora, mesthi banjur utusan, mumpung mungsuh iku isih adoh, prelu nakokake prajanjian-prajanjiane bedhamen.

33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται
mekaten mangka saben–tiyang saking panjenengan–sadaya ingkang mboten nilaraken
G3779 G3767 G3956 G1537 G4771 G3739 G3756 G0657

πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναί μου
sedaya para piyambakipun–piyambak barang–darbekipun mboten saged dados Kula
G3956 G3588 G1438 G5225 G3756 G1410 G1510 G1473

μαθητής.
sakabat
G3101

Mangkono uga saben wong panunggalanmu, kang ora bisa ninggal sabarang darbeke kabeh, iku ora bisa dadi siswaKu.

34 Καλὸν οὖν τὸ ἅλας, ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ,
Saé mangka sang uyah pramila nanging ugi sang uyah dados–tanpa–rasa
G2570 G3767 G3588 G0217 G1437 G1161 G2532 G3588 G0217 G3471

ἐν τίνι ἀρτυθήσεται?
ing punapa badhé–dipunrasani
G1722 G5101 G0741

Uyah iku pancen apik, nanging manawa uyah iku ilang asine, apa kang kanggo mulihake rasane?

35 οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν; ἔξω
mboten kanggé siti mboten kanggé rabuk sae punika saking-njawi
G3777 G1519 G1093 G3777 G1519 G2874 G2111 G1510 G1854

βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
mbucal piyambakipun sang ingkang-gadhah talingan mireng mirengna
G0906 G0846 G3588 G2192 G3775 G0191 G0191

> Wis ora ana gunane, kanggoa tegal utawa kanggoa rabuk, mung banjur dibuwang bae. Sing sapa duwe kuping kanggo ngrungokake, ngrungokna!